

MAGASIN FRA DEN NORSKE KIRKE I INDRE ØSTFOLD

Kime

NR 2/2020, 1. ÅRGANG

I gode og onde dager

Inger Lande Haugen og Tore var ungdomskjærester. 54 år seinere er de fortsatt sammen, tross sykdom.

Napp ut-kalender

Prøv Kimes alternative adventskalender, som gir fremfor å få. Heng den på kjøleskapet!

H&M og julestjerna

Vi kan takke en svensk klesgigant for at de fleste av oss henger en lysende stjerne i vinduet til jul.

Avlys 2020?

Nå om dagen faller det fort meget naturlig å skrive kommentarer og artikler om hvor nedslående situasjonen er, både i Norge og ellers i verden.

En ting er pandemien som ruller og går videre, med alt den fører med seg. Selv om vi sitter relativt godt i det her i Norge, med helsevesen og gode systemer, er det ikke fritt for at man blir litt lammet, sliten og tung i hodet. 2020 har dessuten også brakt en rekke andre triste nyheter om dødsfall, terror, opptøyer, uro, flyktningekatastrofer og så videre.

Der ser du. Det skal ikke mer til før man er i gang på dette sporet. Jeg tar meg selv i det gang på gang. Det ligger nok ganske naturlig i oss. Vi ser den samme tendensen en rekke steder, for eksempel ute på nettet. Hver gang 2020 har tatt en ny vending i trist retning dukker det opp galgenhumoristiske observasjoner rundt hva man bør gjøre med det året vi er inne i. «Avlys 2020», «Cancel 2020», «Og 2020 bare ...» er bare noen av variantene. Spesielt når man ser på det verdensvide perspektivet kan det bli vanskelig å finne lyspunkter. Det har gjort at jeg tenker vi kanskje kan starte med å se etter lyspunkter her lokalt, i Indre Østfold, Norges heartland (hertelandet).

I USA er heartland statene i Midt-Vesten som ikke grenser til hav, ofte rike landbruksområder. Akkurat som Indre Østfold. «In this heartland. In this heartland soil. In this heartland. Heaven knows this is a heartland», synger U2 om hertelandet.

Så etter stadig nye deprimerende nyheter og regntunge dager i oktober og november får vi forsøke å løfte blikket. Glede oss over den morgenen sola faktisk skinner, at kveldshimmelen er rød og ikke grå, og at vi stadig kommer nærmere jul. En jul som forhåpentligvis kan bli så normal som mulig, også med albuehilninger og hyppig bruk av håndsprit. Så selv om det ikke går an å avlyse og nulle ut 2020, så har jeg et ønske om at det kan slutte med en opptur og et håp, for alle dere innbyggerne her i Indre Østfold, hertelandet.

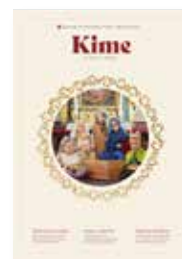
God adventstid og jul når den tid kommer!

Redaktør

INNHold

- Troen har jeg gjennom alt	4
Smått fra indrekirkene	8
Adventstiden	10
Juleprogrammet i kirkene våre	12
Juleevangeliet på en ny måte	14
Alternativ adventskalender	16
Kimes julequiz	18
Indre tanke: Øyvind Woie	19
Livets gang	20
Nytt om navn	22
Gled en som gruer seg til jul	22
Jul, barn og alkohol	24
Frivillig i kirka: Jan Mathisen	26
Biskopens julehilsen	28
Klipp ut Kimes til-og-fra-lapper	31

Forside: Mathilde Moe (5 år), Hermine Krogh Grevæg (4 år), Amund Tveten (5 år) Thorben Viklund (5 år) og Emilio Hansen Enger (5 år) fra Menighetsbarnehagen i Trøgstad stilte sporty opp i kostymer i Trøgstad kirke til ære for Kime. Tusen takk for at dere var med!
Foto og akvarell: Åshild Moen Arnesen

Lyden av Kime

Kjenner du noen som synes Kime er vanskelig å lese? KABB (Kristent arbeid blant blinde og svaksynte) bidrar til at Kime er universelt utformet og kommer i en gratis lydutgave.

Kontakt: kabb@kabb.no

Tlf: 69 81 69 81

12

JUL + KIRKE = SANT
Se oversikten over
gudstjenester og konserter.

22

Ikke alle gleder seg til
jul. Hvordan kan du
hjelpe? Se side 22.

4

Fra å være aktiv
i lokalmiljøet og
lensmann i Trøgstad,
ble Inger Lande
Haugens mann,
Tore, syk og havnet
i rullestol. Les Inger
og Tores historie på
side 4.

Utgiver: Indre Østfold kirkelige fellesråd
Redaktør: Helge Mathisen
Ansvarlig utgiver: Bjørn Brustugun,
kirkeverge i Indre Østfold
Redaksjonen: Helge Mathisen, Sigbjørn
P. Kiserud, Irene Smidt Brustad, Bjørn
Solberg, Solfrid Leinebø Seljås, Åshild
Moen Arnesen.

Layout: Åshild Moen Arnesen
Design: Dalsgren designbyrå
Trykk: Allprofil
Opplag: 20.092
Papir: 120g Edixion og omslag 170g
Edixion. Kime er Svanemerket.
Annonsealg: Gunnlaug Brenne
Tlf.: 958 40 589
E- post: gunnlaug.brenne@iokf.no

Indre Østfold kirkelige fellesråd
Kirkegata 31, 1814 Askim
Sentralbord: 69 68 14 40
E-post: postmottak@iokf.no

Svanemerket trykk

DEN NORSKE KIRKE

SJELDEN SYKDOM: I 2005 kom de første tegnene på at noe var galt for Inger Lande Haugens mann Tore. Etter mye utredning kom svaret: Inklusjonslegeme-mysit. Konsekvensen er at ektemannen som var lensmann, gikk først i 17. mai-toget og elsket turer i skog og mark, nå er lenket til rullestolen.

«Noen ganger har jeg vært litt bitter og tenkt at jeg orker ikke å be. Da har svigerdattera vår sagt at «det tror jeg Gud forstår. Da må du hvile i at vi andre ber for dere»

Inger Lande Haugen

– Vi vet ikke hvordan livet blir, noen av oss

Hun mistet faren da hun var 11 år. For 13 år siden fikk ungdomskjæresten og ektemannen en sjelden muskelsykdom. – Troa mi er det jeg har gjennom alt, sier Inger Lande Haugen.

Tekst og foto: Sigbjørn P. Kiserud

Det gikk veldig inn på meg. Inger Lande Haugen svelger og får en liten knekk i stemmen når hun forteller om livets første utforbakke.

Hjemme i huset i Drangedal i Telemark sovnet han inn, Ingers pappa og bygdas prest. Han hadde hatt nyrekreft, og de siste fem årene hadde han vært inn og ut av sykehuset. Men han fikk dø hjemme, og lå natta over inne på et låst rom. Året var 1963 – en annen tid. Inger var 11 år gammel.

Låste seg inn til faren

– Det var liksom farlig for barn. Barna skulle ikke bli involvert i det at noen døde. Man skulle skånes for det.

For Inger føltes det ikke greit å bli skånet. Hun fant nøkkelen til rommet der faren lå, og låste seg inn. Hun ville bare se han. Si noen ord til pappa. Da moren oppdaget datteren sammen med sin avdøde ektemann ble hun «fortvilet og sint».

– Jeg husker enda at jeg sa «men jeg må jo si ha det til pappa». Det var det første døde mennesket jeg så, og det var min egen pappa. Det gjorde nok noe med meg.

Denne opplevelsen formet Inger på mange måter. En av dem var i valg av yrke. Både mamma og storesøster var utdannet sykepleiere, og hun så opp til dem.

GLAD I FOLK: Inger slår av en prat med medlemmer i koret "Ambolten" i kirkestallen ved Trøgstad kirke. Hun trives godt med mennesker.

«- Nå kan han bare bevege fingrene sine. Men han har et humør og en selvironi som vi ikke forstår at han klarer»

Inger Lande Haugen

- Men det handlet nok også noe om det at jeg ikke ble tatt på alvor i møte med døden. I ettertid har jeg vært så glad

for at jeg gikk inn på rommet til ham. Siden da har jeg vært veldig opptatt av barn og ungdom som har mistet noen av sine.

I dag er hun 68 år gammel og kan se tilbake på et langt liv som helsesykepleier, mamma, bestemor, ektefelle. Og de siste årene som

pårørende. Hun, som har tatt imot elevene på Mysen videregående skole gjennom 30 år. Hun har nikkert forståelsesfull, sagt «mmhm» og «ja» når elever forteller om sin første kjærlighetsorg, foreldre som krangler hjemme eller langt mer alvorlige temaer.

Nå er det hennes tur til å fortelle om sitt liv.

- Her har vi likt oss fra dag én

Inger og Tore ble kjæresten da de var 14 og 15 år gamle.

- Da vi var 22 år gamle giftet vi oss. Siden har vi holdt sammen.

Resultatet har blitt tre barn og sju barnebarn. I 1977 flyttet det unge paret til Trøgstad, siden Tore hadde fått jobb som lensmannsbetjent.

- Her har vi likt oss fra dag en. Det er noe med folk her. Jeg tror folk i Telemark innenfor fjell og skog er mer lukket. Men her er folk mer åpne. Vi har fått masse venner og blitt tatt godt imot.

Inger fikk sitt virke på Mysen vgs.

- Jeg var i praksis på en videregående skole under helsesøsterutdanningen min. Etterpå sa jeg at jeg aldri skulle jobbe med ungdom.

Men så feil kan man ta. Det ble mye jobbing med ungdom. I

over 20 år startet 17. mai grytidlig for helsesykepleieren.

– Da var det opp å lage frokost til russen. De var slitne og bedugget, og kunne slått ned ei gammel kjerring som meg. Men det var aldri et eneste problem, bare god stemning.

Sover alltid i alarmberedskap

I 2005 kom de første tegnene på at noe var galt for Tore. Han var ikke i den formen han hadde vært tidligere. Etter år med utredning kom svaret i form av en sjelden sykdom. Hun sier navnet på sykdommen som om hun har pugget det:

– Inklusjonslegeme-mysositt. Mange leger og helsepersonell har aldri hørt om det. Det er om lag 70 tilfeller i Norge.

Konsekvensen er at ektemannen som var lensmann, gikk først i 17. mai-toget og elsket turer i skog og mark, nå er lenket til rullestolen.

– Nå kan han bare bevege fingrene sine. Men han har et humør og en selvironi som vi ikke forstår at han klarer.

Hun bor sammen med ham hjemme

FERIE: – Da vi var 22 år gamle, giftet vi oss, forteller Inger. De har vært sammen siden de var 14 og 15 år gamle. Her er Tore og Inger sammen på tur i Kristiansand i 2017.

Foto: Privat

VIL IKKE FORLATE:

– Tore pleier å si at «Jeg er ikke redd for å dø, men for å forlate det som er her», forteller Inger. Bildet er fra da datteren Ragnhild giftet seg for noen år siden.

i huset. Men ikke bare han. Hjemme i huset jobber også helsepersonell 24 timer i døgnet, 7 dager i uka. Hver eneste dag, hele året.

– Jeg var ambivalent da vi kom til det skrittet. De siste to årene har vi hatt bortimot 40 ansatte innom som har jobbet en periode i huset. Og det krever sitt å få et sånt opplegg til å fungere. Men Tores store ønske har vært å få bo hjemme.

Troen er alt

Hun klarer ikke helt å sette fingeren på når hun begynte å tro på Gud. Det har alltid vært sånn.

– Jeg opponerte aldri i oppveksten min. Det tror jeg er vanlig blant ungdom som mister en forelder. Man er redd for å såre eller skuffe den som er igjen.

Hun sier «det har vært rett for meg». Men når livet stritter imot er det ikke alltid lett å tro på en allmechtig Gud. Ektemannen har blitt bedt for i mange sammenhenger, men aldri blitt bedre.

– Noen ganger har jeg vært litt bitter og tenkt at jeg orker ikke å be. Da har svigerdattera vår, som selv har opplevd mye vondt, sagt at «det tror jeg Gud forstår. Da må du hvile i at vi andre ber for dere». Det har jeg gjort, og det har gått seg til. Våre barn, svigerbarn og barnebarn har vært en fantastisk støtte.

Det hender at de snakker om døden hjemme. Men mest når det er naturlig, som de gangene mannen har blitt

hentet i ambulansse og hun har trodd hun skulle miste ham.

– Han pleier å si at «Jeg er ikke redd for å dø, men for å forlate det som er her». Sånn tror jeg mange kan kjenne på. Vi vet jo ikke hvordan livet blir noen av oss.

Flere har spurt hvordan hun klarer å stå i troa, hun som har opplevd masse vondt.

– *Hvordan klarer du det?*

– Jeg har ingenting annet. Det er det jeg har.

Alltid helsesykepleier

Hun kikker tomt ut i rommet, med et skjevt smil.

– Jeg føler jeg har fortalt hele livshistorien min nå.

– *Du er lett å intervju.*

Inger ler.

– Jeg skravler i vei.

På vei ut av kirkestallen ved Trøgstad kirke er også koret Ambolten ferdige med kveldens øvelse. Helsesykepleier er riktignok pensjonist, men jobben har blitt en slags livsstil. Hun huker tak i en arm «jeg tenker på dere om dagen». Før hun er ferdig med den ene samtalen er hun i gang med neste. «Der er du ja! Jeg har tenkt på hvordan det går med deg nå?».

– Hadde de spurt om jeg ville bli helsesykepleier igjen, så hadde jeg startet opp med en gang, sier hun.

Og ler godt. ■

58

menn har Jul som første fornavn. Det er 4 menn som har Jul som eneste fornavn. (SSB)

208 225

juletrær ble importert til Norge i 2019. (SSB)

ASKIM

«Hente engel-samling» i Askim kirke

Askim menighet inviterer alle døpte barn tilbake til kirken for å hente dåpsengelen sin, som ble hengt opp på en grein i Askim kirke da barnet ble døpt. Vi feirer gaven Gud ga oss gjennom dåpen, at barnet er døpt inn i den verdensvide kirke og til felleskapet i menigheten. Englene har igjennom hele året hengt oppe i kirken som en påminnelse til menigheten om å be for barna. Nå ønsker vi at engelen skal bli med hjem til hver enkelt for å minne de om at Gud alltid gleder seg over dem. Velkommen til Askim kirke lørdag 13. januar. Invitasjoner vil komme i posten. ■

TRØGSTAD

Takk for gaven!

Tusen takk for gaven på kr. 6.700,- gitt til Kirkestallen i Trøgstad, ved båren til Anna Karoline Sand 30.09.2020.

Trøgstad og Båstad menighet

Åpent hus

Kirkestaben i Trøgstad har fått en god lokal arbeidsstasjon på Kirkestallen og de avholder sitt lokale teammøte hver tirsdag på Kirkestallen.

Team møtet handler om faglig samarbeid rundt de ukentlige gjøremål for en kirkestab. Siden kirkestaben likevel er der på tirsdager, så arbeider vi for å ha noen timer midt på dag som vi vil kalle «åpent hus». Vi kommer nærmere tilbake til klokkeslett, men håper å få til denne faste muligheten for et åpent treffsted for hvem som helst i Trøgstad og Båstad.

Følg med på nærmere informasjon om tilbudet på plakater utenfor kirkene eller på kirkens nettsider: www.kirken.no/trogstad eller vår facebookside: «Trøgstad og Båstad menighet».

INDRE ØSTFOLD

I sorg og behov for noen å snakke med? Velkommen til sorgforum

Når en har mistet en av sine nærmeste, kan det være godt å få støtte fra noen utenfor familie og vennekrets.

Det er viktig å snakke om sorgen, følelsene, tankene og opplevelsene rundt dødsfallet og tiden etterpå.

Etter at det første sjokket har gitt seg, kan mange oppleve så sterke og ukjente følelser at man lurer på om det er noe galt.

Det kan hjelpe å snakke med noen som vet en del om sorg og kan gi deg støtte. I sorggruppa snakker vi om disse reaksjonene og at de er normale for mennesker i sorg.

Sorg og Omsorg i Østfold tilbyr sorggrupper for sørgende i ulike situasjoner. Er du barn, ungdom, voksen eller eldre og har mistet en av dine nærmeste? Da kan du ta kontakt med oss i Sorg og Omsorg, og vi prøver å finne en gruppe som passer for deg.

Sorggrupper i Indre Østfold

Har du mistet noen du er glad i? Sorg og Omsorg i Indre Østfold vil starte nye sorggrupper. Samtalegrupper for de som har mistet:

- ektefelle/samboer/kjæreste

- barn

- foreldre

Ta kontakt med koordinator for sorggruppene: Solveig K Tjernæs Vormeland, solveig.tjernaes.vormeland@iokf.no, tlf. 98 22 02 99.

Sorgforum

Sorgforum møtes første torsdag i måneden, kl. 19.00 – 20.30. Møtestedet er Kirkekroa, Dr. Randersgate 10, Askim.

Dette er et åpent forum hvor man kan komme de gangene man vil og det er ingen forpliktelser om å komme igjen. Dere må gjerne være flere som kommer sammen.

Har du spørsmål om dette forumet, kan du ringe gruppeleder Solfrid Habte-Sønsteby, telefon 469 60 308.

GOD STEMNING: I fjor var det god stemning og fullt hus under høstsalget i Kirkestua i Båstad. Slik blir det ikke i år. Foto: Tina Dahl

TRØGSTAD OG BÅSTAD

Høstsalgene i Trøgstad og Båstad ble koronaavlyst

Vanligvis er det Høstsalg i både i Kirkestallen på Skjønhaug og i Kirkestua i Båstad, men det ble det ikke muligheter for i koronaåret 2020.

Høstsalgkomiten i Skjønhaug skriver: «Vanligvis er Kirkestallen full av unger og voksne som gleder seg over kafé med sveler, fiskedam, kakeotteri, basar-bord og salg av hjemmebakte kaker. Dette må vi vente med til neste år, eller til smittesituasjonen tilsier at det er trygt. Men Kirkestallen trenger sårt de midlene Høstsalget har pleid å tilføre. Det planlegges utvendig vedlikehold, som fjerning av råttan panel, bytte vindskier og male hele huset utvendig. Til dette trengs det penger. Derfor er vi så frimodige at vi nå sender denne forespørselen: Kunne du tenke deg å bidra med et pengebidrag, i stedet for kaker/ gevinster, loddkjøp eller annet som du ellers ville bidratt med til Høstsalget? Alle bidrag, små eller store, vil gjøre at Annerledesåret 2020 blir litt bedre for den økonomiske driften av Kirkestallen. Bidrag kan gis til konto nr 1140 20 16835 eller sendes til Vipps nr 631210 (Høstsalget). Med felles innsats håper og tror vi at vi kan møtes i en nymalt og fin kirkestall til Høstsalget i 2021.»

Høstsalget til inntekt for Kirkestua i Båstad blir det heller ikke noe av, og styret i Kirkeringen der skriver:

«Siden første høstsalg i 1982, har vi gjennomført høstsalg hvert år. På denne måten har vi både greid å samle inn penger til å bygge Kirkestua og til å vedlikeholde den. I år har vi leid inn malere til å sandblåse og male både barnehagen og Kirkestua. Dette brukte vi kr 150.000,- på. Vi har alle sammen opplevd et merkelig år i år. På grunn av den helt spesielle situasjonen vi fremdeles er i, kan vi ikke samles slik vi har gjort i alle år. Vi håper og tror at dette blir det eneste året! Vi pleier å få inn mellom kr 40.-50.000,- hvert år. Vi har stor tro på at vi greier dette i år også. Vi ønsker dermed å utfordre deg til å være med på å ta vare på den flotte Kirkestua vår gjennom å gi en gave til kontonr 1140.66.52809. Menighetsbarnehagen holder til i deler av lokalet, og kirkens ansatte benytter seg også av lokalet til trosopplæring og møter/samtaler. Alle som bidrar på denne måten blir med på trekningen av to ¼ griser ferdig oppdelt, fra Taarandrud (Berit og Terje Østby). Vi håper og tror at vi møtes i Kirkestua til Høstsalg neste høst. Med vennlig hilsen og ønske om bedre sosiale tider om ikke lenge!»

Foto: Åshild Moen Arnesen

Min kirke: Hobøl

Navn: Pernille B. Lemming

Alder: 61 år

Fra: Hobøl

Yrke: Daglig leder for Per og Pias Hunde- og kattepensjonat

– Hvordan vil du beskrive Hobøl kirke?

– Hobøl kirke og prestegård ligger som en flott perle som plutselig dukker opp når du er kommet på toppen av Kirkebakken, veldig uventet ligger den der når veien flater ut. Kirken er hvit og veldig lys, i solskinn er den blendende i mørket nesten litt trolsk.

Den er fra 1100-tallet og det er flott, jeg tenker ofte på alt den har opplevd gjennom alle de hundre årene og likevel står den der så trygt. Som nabo til kirken ser jeg den på avstand som et vakkert maleri ut av kjøkkenvinduet mitt.

Jeg liker å gå inn i kirken når den er helt tom og se på alle maleriene, og spesielt liker jeg engelen som henger i taket. Men aller best er det å delta på gudstjenester, spesielt når kirken er helt full og vi synger. Hobøl kirke vil alltid være «min kirke» der jeg føler meg mest hjemme og der jeg har hatt mine beste samtaler med Gud de siste 30 årene.

Det morsomste minne jeg har fra Hobøl kirke er overnatting med barn som deltar på trosopplæringstiltaket «Lys våken», en gjeng knisende, hviskende barn i en gammel kirke.

Rundt kirken ligger kirkegården med gamle og nye graver, jeg går ofte en tur rundt og ser på gravene som også forteller en historie, noen nesten like gamle som kirken. For meg er Hobøl kirke både Guds hus, en flott bygning, en historieforteller og en god nabo. *Sigbjørn P. Kiserud*

Advent, å vente på noen som kommer

Det er ikke tilfeldig at mange av oss tenner lilla lys i en krans før jul. Men hva har en kamel med når jula skal ryddes ut å gjøre?

Tekst: Solfrid Leinebø Seljås

Illustrasjon: Trine Filtvedt Elgvin

Mange gleder seg til advent og jul. Da er det mørkt ute store deler av døgnet her i landet, og mange koser seg inne med levende lys og julesanger- og musikk.

Hva betyr det latinske ordet «adventus»? Den folkelige oversettelsen er å vente, og det er nær på betydningen det også. Egentlig betyr ordet advent på norsk: å komme. Folkelig sier vi at advent er å vente på jul, der vi feirer Jesus, Guds sønn, som kom til jord som et lite barn. Kirkens lære er at vi tror at Jesus Kristus kommer oss i møte i dag også, med sitt nærvær i bønnen, i dåpen, i våre liv der vi er. Vi tror også at Jesus skal komme igjen, i tidens fylde.

Ventefargen

Mange tenner adventstake. Det mest vanlige i Norge de siste 50 årene har vært å bruke lilla lys til det, et lys for hver søndag i advent. Lilla er «ventefargen» i kirkeåret. Det er en blanding av rødt, som symboliserer sannheten og blått, som symboliserer håpet og himmelen. Vi bruker lilla i adventtiden før jul, og i fastetiden før påskehøytiden.

Vi ser likevel at mange i dag bruker både hvite lys og røde lys allerede fra første søndag i advent, og da kan det

være at de støtter seg til andre tradisjoner eller impulser internasjonalt angående fargen. Uansett er adventstake en fin skikk, både på bordet og i vinduer.

Tradisjonelt har vi i Norge brukt de røde lysene i hjemmene i selve julehøytiden som fra gammelt av starter med julaften 24. desember og slutter med tjuendedagsjul 13.januar, men i kirken brukes vanligvis hvite lys hele året.

Høytidsringing

Kirken begynner selve julefeiringen med høytidsringingen på julaften kl 17.00 som varer en hel klokke time, og så går festen over i selve høytidsdagen som kalles første juledag. I romjulen er det flere helgendager som er eldre enn selve julefeiringen. En av dem er Stefanusdagen, som feires 26. desember

til minne om

Stefanus, kirkens første martyrt. Derfor har andre juledag rødt som liturgisk farge, til minne om martyriet. Resten av julen brukes den hvite festfargen.

Åtte dager etter første juledag markeres Jesu navnedag, siden han etter jødisk skikk ble brakt til tempelet for å omskjæres den dagen. Da fikk han også navnet sitt, Jesus, som betyr «Gud frelser». I Norge markeres dette ved gudstjenesten på 1. nyttårsdag.

Jul ut i januar

Julefeiringen avsluttes for de fleste etter tradisjonen på Kristi åpenbaringsdag, «trettendedagen», altså 6. januar.

Adventskransens symbolikk

FIRE LILLA LYS: Fire er menneskets tall. Fire lys symboliserer også de fire elementene: jord, luft, ild og vann. Vi har fire årstider og det er fire bokstaver i Guds navn på hebraisk, JHVH.

RUND ADVENTSKRANS: Adventskransens sirkel symboliserer verden og er et evighetssymbol.

GRANBAR: Kransen kan være laget av granbar. Granbaret er eviggrønt, og er et gammelt symbol på det som varer og aldri visner.

STJERNER: Kransen kan være pyntet med stjerner med fem spisser. Dette symboliserer at Betlehemsstjerna hadde fem spisser, en lang som peker mot stallen, og fire som peker mot verdenshjørnene.

Kilde: "En kurv til min datter"
av Kristin Solli Schøien

Denne dagen har flere navn; Kristi Åpenbaringsdag, Hellig tre kongers dag eller trettende dag jul. Etter tradisjonen tok det 13 dager å ri på kamel fra Babylon (et område i nåværende Syria/Irak) til Betlehem.

I Den norske kirke feires Kristi åpenbaringsdag på første søndag etter nyttår, og i år blir det søndag 3. januar. Dagen har fått karakter av å være misjonens dag, fordi de hellige tre konger blir oppfattet som de første hedninger/ikke-jøder som møtte Kristus. Primstavens tegn for denne dagen er en klokke, tre kors, tre kroner eller tre menn. Det er også mange som holder fast på

at juletiden varer helt til 13. januar, dvs tjuendedagen, men da skal i alle fall jula ut.

Julemysteriet

Markeringen av julaften som sentrum i julefeiringen er av temmelig ny dato, og er ikke vanlig utenfor Norge. Skikken med gudstjeneste denne dagen startet i begynnelsen av det 20. århundre som enkle gudstjenester for barn, noe som fortsatt preger gudstjenestene og liturgien for denne dagen. Det er vi glad for og vi fortsetter med denne tradisjonen, men samtidig kan det være grunn til å fremheve at det er juledagen som er selve høydepunktet i den kirkelige julefeiringen.

Internasjonalt er det ingen tvil om at det er slik det er, og man oppfordres til å komme til kirke denne

dagen for å ta del i høytidsfeiringen og festmusikken.

Ved alle disse gudstjenestene fokuseres det på julemysteriet; at Gud kom til jord som et lite menneske, og hva det kan bety for mennesker i dag. De kjente julesangene synges, og det blir særlig bedt om fred på jord i kirkebønnene.

Romjuls søndag og nyttårshelgen har sine gudstjenester som fokuserer på å takke for det gamle året og for nye muligheter inn i et nytt år.

På de neste sidene finner du oversikt over planlagte gudstjenester og konserter i Indre Østfold. Gudstjenestene kunngjøres også i lokalavisa Smaalenenes avis, på kirkens hjemmesider og på facebook.

God advent- og juletid til alle – der du er! ■

Det kimer nå til advent og jul

Det er mye aktivitet i kirkene våre frem mot jul! Vi tar forbehold om eventuell avlysning. Følg med på Facebooksider og nettsider. I tillegg vil det være variert program digitalt via våre Facebook-sider.

EIDSBERG

GUDESTJENESTER med mer:

1. søndag i advent (29. nov) kl. 11.00: Felles familiegudstjeneste i Mysen kirke.
2. søndag i advent (6. des) kl. 11.00: Adventsgudstjeneste i Hærland kirke.
2. søndag i advent (6. des) kl. 11.00: Adventsgudstjeneste i Mysen kirke.
9. desember: Adventsfest med Mysen Menighet og Mysen Normisjon på Mysen Menighetshus Betania.
10. desember: Drop-inn vaffel på Mysen Menighetshus Betania kl. 11-13.00.
3. søndag i advent (13. desember) kl. 11.00: Luciagudstjeneste i Eidsberg kirke.
3. søndag i advent (13. desember) kl. 11.00: Luciagudstjeneste i Trømborg kirke.
17. des: Drop-inn vaffel på Mysen Menighetshus Betania kl. 11-13.00.
4. søndag i advent (20. desember) kl. 11.00: Felles adventsgudstjeneste i Mysen kirke.

Julaften:

Obs! Det er forhåndspåmelding til gudstjenestene på julaften. Meld deg på på www.kirken.no/eidsberg eller på telefon til kirkekontoret 69681440.

Mysen kirke: Julaftensgudstjenester kl. 13.00, 14.00, 15.00 og 16.00.

Hærland kirke: Julaftensgudstjeneste kl. 13.30.

Trømborg kirke: Julaftensgudstjenester kl. 15.00 og 16.00.

Eidsberg kirke: Julaftensgudstjeneste kl. 16.00.

1. juledag kl. 11.00: Felles høytidsgudstjeneste i Eidsberg kirke.

2. juledag kl. 11.00: Stefanusgudstjeneste i Mysen kirke.

Nyttårsdagen (1. jan) kl. 11.00:

Nyttårsgudstjeneste i Eidsberg kirke.

KONSERTER

21. nov: Gospel Explosion Christmas med Anita N. Gjerlaug kl. 19.00, Hærland kirke

28. nov: Julekonsert Kirkefjerdningen Skolekorps kl. 16.00, Eidsberg kirke

6. des: Julekonserter med Pål Simen Stemmedalen kl. 16.00 og 19.00, Eidsberg kirke

10. des: Orgelkonsert i Eidsberg kirke kl. 19.00, Kåre Nordstoga

13. des: Vi synger julen inn med Hærland Sangforening og Hærland Skole- og

STEMNING: Tilbudet i indreøstfoldkirkene er variert i jula. Bildet er fra en tidligere konsert i Hærland kirke.
Foto: Colibri - Monica Snopestad

ungdomskorps

14. des: Snow on my piano - Veldigheidskonserter med Petter Simonsen, Eva Iselinn Erichsen, Gospelkoret INC og Leif Ingvald Skaug kl. 18.00 og 20.00 Eidsberg kirke

16. des: Konsert med Kulturskolen kl. 18.00, Eidsberg kirke

18. des: Konsert med Kristin Gramstad og Ole Marius Johnson, Hærland kirke

19. des: Vår Jul med Maria Arredondo, Torstein Sødal, Christian Ingebrigtsen, Tine Thingset, Gaute Ormåsén kl. 21.00, Hærland kirke

20. des: Vi synger julen inn med Trømborg Skolekorps kl. 15.00, Trømborg kirke

20. des: Julekonsert med Mysen Damekor og Leif Ingvald Skaug, Mysen kirke

23. des: «Kvelden før Kvelden»-konsert med Eidsberg Bygdekor, baryton Christoffer Pedersen, Petter Dillevig på trompet og Syver Minge på piano og orgel, kl. 21.00 - Eidsberg kirke

SPYDEBERG

GUDESTJENESTER

1. søndag i advent, 29. nov: kl. 11.00

Adventgudstjeneste Hovin kirke

2. søndag i advent, 6. des: kl. 11.00

Adventgudstjeneste Heli kirke

Julaften (24. des) kl.

14.00: Julegudstjeneste på kunstgressbanen. Deles inn i 5x5 meters kohortområder. Lokale musikere deltar.

1. juledag (25. des) kl. 12.00: Høytidsgudstjeneste i Spydeberg kirke.

2. juledag: Julegudstjeneste i Heli kirke. Vi synger kjente julesanger

3. januar kl. 11.00: Hellig tre kongersgudstjeneste i Heli kirke

10. januar kl. 11.00 Gudstjeneste i Spydeberg kirke

17. januar kl. 11.00

Friluftsgudstjeneste/ familiegudstjeneste ved Skihytta.

i Indre Østfold

HOBØL OG TOMTER

GUDSTJENESTER/MØTER

Hobøl kirke 29. nov. kl. 11.00 Gudstjeneste
Tomter kirke 06. des. kl. 11.00 Gudstjeneste
Hobøl kirke 13. des. kl. 11.00 Gudstjeneste
Nummestad bedehus 13. des kl 18.00:

Adventssamling/Luciasamling.

Tomter menighetscenter 20. des. kl. 11.00:
Gudstjeneste for store og små

Julaften Tomter kirke (Påmelding via
www.kirken.no/hobol eller på telefon til
kirkekontoret 69681440.)

13.30 Gudstjeneste for store og små, Nojus
Apynis på fiolin.

15.00 Gudstjeneste, Nojus Apynis på fiolin.

Julaften Hobøl kirke (Påmelding via
www.kirken.no/hobol eller på telefon til
kirkekontoret 69681440.)

14.30 Gudstjeneste, sopran: Natalia Brodin.

16.00 Gudstjeneste: sopran: Natalia Brodin.

Ved stor etterspørsel ved påmelding til
julegudstjeneste i Hobøl kirke settes det
eventuelt opp en ekstra gudstjeneste kl 15.15.
Da kortes gudstjenestene noe ned.

Hobøl kirke 25. des. kl. 11.00: solosang og
messingblås med Leander og Jonathan Beste
Arena Knapstad 27. des. kl. 11.00 gudstjeneste.

Hobøl bo og behandlingssenter 1. januar kl
11.00: Nyttårsdagsgudstjeneste.

Hobøl kirke 3. jan kl. 11.00: Gudstjeneste.

Onsdag 6. jan: Hellig tre kongersfest i regi
av Nummestad bedehus på Narvestad gård
(Ytre Hobøl).

TRØGSTAD OG BÅSTAD

GUDSTJENESTER OG KONserter

1. søndag i advent (29.nov):

Adventgudstjeneste i Havnås. Korpset spiller.

2. søndag i advent: Adventgudstjeneste i
Trøgstad kirke.

3. søndag i advent (13.desember Luciadagen)
kl 18.00: Den tradisjonelle "Vi synger og spiller
jula inn" i Båstad kirke med koret Ambolten og
Havnås skolekorps. Allsang av julesanger.

4. søndag i advent (20.des) kl 11.00:

Adventgudstjeneste i Trøgstad kirke.

Mandag 21. des kl 18.00: Den tradisjonelle
"Vi synger og spiller jula inn" i Trøgstad kirke
har i år blitt flyttet til Båstad kirke pga at det
er flere sitteplasser og mye større kirkerom
å være i. Trøgstad janitsjar og Skjønhaug/
Båstad skolekorps deltar. Forsangere. Allsang
av julesanger.

Julaften (24.des) kl 12.00: Julegudstjeneste på
Trøgstadheimen.

Julaften (24.des) kl 15.00 og 16.15: Kort
julaftensgudstjeneste, 2g i både Trøgstad og
Båstad kirke.

1. juledag (25.des) kl 12.00: Høytidsgudstjeneste
i Trøgstad kirke med festmusikk.

2. juledag: Julegudstjeneste m/ Stefanuspreg
med dåp i Båstad kirke.

Midnattsmesse (31. des) kl 23.00: Båstad kirke

3. januar kl 11 Hellig tre kongers-gudstjeneste i
Båstad kirke

10. januar og 17. januar kl 11: Gudstjeneste

17. januar kl 18: Nyttårskonserter ved Trøgstad
janitsjar

NB! De to tradisjonelle "Vi synger og spiller
jula inn"-arrangementene er planlagt arrangert
etter det kjente og kjære programmet, men
med færre aktører og begge gangene i Båstad
kirke i år, pga Covid-19. Vi ønsker med dette
hertelig velkommen.

Åpen kirke i adventstid

Lystenning, stillhet og en sekvens med «live
musikk» i løpet av kvelden. Noen kvelder
avsluttes med en liten tidebønn.

Båstad kirke:

Tirsdager: 1. desember, 8. desember og 15.
desember, kl 17 – 19.00.

Trøgstad kirke:

Torsdager: 3. desember, 10. desember og 17.
desember, kl 17 – 19.00.

**PS! Du finner oppdaterte gudstjeneste-
kalendere på menighetenes nettsider
(dette gjelder selvsagt hele året):**

www.kirken.no/eidsberg

www.kirken.no/spydeberg

www.kirken.no/trogstad

www.kirken.no/hobol

www.kirken.no/askim

www.kirken.no/indreostfold

ASKIM

GUDSTJENESTER

Gudstjeneste i Askim kl. 11.00 alle søndager i advent.

Julaften blir det fire gudstjenester i Askim kirke kl. 11.30, 13.00, 14.30 og 16.00.
Forhåndspåmelding: www.kirken.no/askim eller på telefon til kirkekontoret
69681440.

Juledag: Høytidsgudstjeneste kl. 11.00, Askim kirke

27. des: Romjulsgudstjeneste kl. 11.00, Askim kirke

Nyttårgudstjeneste 1. jan kl. 16.00

10. jan kl. 17.00 – «Vandring med de vise menn» - et utearrangement ved
kapellet, kirken og prestegården (i stedet for den tradisjonelle juletreffesten).

KONSERTER

Fredag 4. des: kl 20.00. Sangere: Simon Thorbjørnsen, Viktoria Joner, Jostein
Fahre. Piano: André Bongard. Konferansier: Even Kaalstad.

Søndag 6. des: Kl 18.00. Solister: Lill Margrethe Abrahamsen Nordhelle, Sølvi
Skogmo, Vibeke-Marie Bernhoff, Astrid Lie Engelsjord. Dirigent: André Bongard.

Mandag 7. des: kl 19.00. Dirigent: André Bongard.

Søndag 13. des: kl 17.00. Dirigent: Aleksander H. Strøm.

Tirsdag 15. des: kl 19.00. Solist: Jørn Grepperud.

Torsdag 17. des: kl 18.00. Billetter kr 200 selges ved inngangen, til inntekt for
"Leros Youth Refugees Group". Konserten streames.

Søndag 20.des: kl 18.00. Sang ved Annette M. Bjorvand og Camilla Jensen, Kor X,
Askim soul Teens. Juletanker v/Jan Fredriksen

Påmelding til konsertene via www.kirken.no/askim eller ved å ringe til
Kirkekontoret 69681440.

Slik har du aldri lest juleevan

Nå er det kommet en lettlest versjon av juleevangeliet - les den nye versjonen her!

Det skjedde i de dager da Augustus var keiser. Han sendte ut en befaling. Han ville holde folketelling i hele verden. Alle skulle skrive seg inn i lister. Dette var den første innskrivingen. Det var mens Kvirinius regjerte i Syria.

Alle dro av sted for å skrive seg inn, og alle dro til sin egen by.

Også Josef dro av sted. Han kom fra byen Nasaret i Galilea. Han dro opp til byen de kaller Betlehem. Dette er Davids by. For Josef var slekten til kong David. Josef skulle skrive seg inn sammen med Maria. Hun var lovet bort til Josef, og hun ventet barn.

Mens de var i Betlehem, skjedde det: Tiden var kommet, og hun skulle føde. Og hun fødte sønnen sin. Han var det første barnet hun fødte. Hun la et teppe rundt ham. Så la hun ham i en krybbe, i høyet til dyrene. For de fikk ikke plass der menneskene sov.

Det var noen gjeterere i området. De var ute på markene. De holdt vakt over flokken sin om natten. Da sto en engel fra Herren omkring dem. Gjeterne ble fryktelig redde. Men engelen sa til dem: «Vær ikke redde! Hør,

jeg kommer til dere med godt nytt. Det er en glede for hele folket. Han som skal redde dere, er født i dag! Han er Kristus, den som Gud har salvet. Han er Herren. Nå er han født i Davids by. Og dette skal dere ha til tegn: Dere skal finne et lite barn. Det er svøpt i et teppe og lagt i en krybbe, i høyet til

dyrene.» Brått fikk de se en stor hær fra himmelen, som sto sammen med engelen og sang:

«Ære til Gud i det høyeste
Og fred på jorden blant mennesker
som Gud har glede i.»
Så ble englene borte. De dro tilbake til himmelen. Da sa gjeterne til hverandre: «Vi

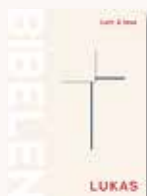
geliet før

drar til Betlehem. Vi vil se det Herren har fortalt oss.» De skyndte seg dit. De fant Maria og Josef og det lille barnet. Barnet lå i krybben, i høyet til dyrene. Gjeterne fikk se det. Så begynte de å fortelle hva de hadde hørt. De fortalte alt som engelen hadde sagt om dette barnet. Alle som var der, hørte på. Og de undret seg over det gjeterne fortalte.

Men Maria tok vare på det de sa. Hun tenkte lenge og grundig på det i hjertet sitt. Gjeterne dro tilbake. De lovet og priste Gud for alt de hadde sett og hørt. Alt var slik som engelen hadde fortalt dem. ■

Evangeliet etter Lukas, kapittel 2, vers 1-20. Trykket med tillatelse.

Illustrasjon: Åshild Moen Arnesen

 Bibelselskapet

Spør etter *Bibelselskapets*
«Lukas – Lett å lese» i din lokale bokhandel.

Ditt lokale gravferdsbyrå

 GARDER BEGRAVELSESBYRÅ
SPYDEBERG OG HOBØL

Avdelingsleder: Gro Siewartz Gihlemoen
Stasjonsgata 42
garder.bgr.no

69 83 89 00 – hele døgnet

 JOHANSEN
MONUMENTHUGGERI AS

Norskprodusert kortreist gravsten - hugget etter deres ønske

Besøk vår hjemmeside
WWW.JOHANSENMONUMENT.NO

Butikk / Utstilling:
Skjebergveien 206
1743 Klavestadhaugen
post2@johansenmonument.no

Ring oss - vi sender katalog!
Tlf: 69 16 36 33

 NORWEGIAN MADE

1.

Send en sms til en venn du ikke har hørt fra på lenge og spør hvordan det går.

2.

Gå på biblioteket og lån deg lesestoff for jula.

Åpningstider onsdager:
Eidsberg: 10-19
Hobøl: 11-16
Spydeberg: 11-16
Trøgstad: 10-16
Askim: 9-16 (med forbehold)

3.

Slipp noen foran deg i køen.

7.

Be for noen du tenker på.

8.

Ta med deg en pose hjemmefra og plukk opp søppel du ser langs veien denne dagen.

9.

Tenk på, eller skriv ned, tre ting du er takknemlig for.

Bli med på en annerledes julekalender! Napp ut disse sidene og heng dem på kjøleskapet. Kryss ut etter hvert som dagene går.

13.

I dag er det Luciadagen og 3. søndag i advent. Tenn det tredje lyset.

14.

Ha en skjermfri kveld. Finn frem et spill i stedet!

15.

Si "hei" til alle du møter på din vei, både kjente og ukjente.

19.

Begynn dagen med en ekstra god og lang frokost.

20.

4. søndag i advent. Tenn det fjerde lyset.

21.

I dag kl. 11.02 snur sola, det er vintersolverv. Lag gløgg eller noe annet godt og marker at sola endelig snur.

ALTERNATIV AD

4.

Skriv et julekort for hånd og send det til en du vet kommer til å bli glad for å få post.

5.

Gi ros til noen du kjenner for noe de er dyktige på.

2. søndag i advent. Tenn det andre lyset.

6.

10.

Oppmuntre noen i ord eller handling.

11.

Sett på favorittjulesangen din. Syng med!

12.

Bak favorittjulekakeslaget ditt.

16.

Tenk tilbake på et hyggelig minne fra barndommens jul. Hva var det som gjorde det koselig?

17.

Gi vekk en ting du ikke bruker lenger.

18.

Gå en tur, alene eller sammen med en venn.

22.

Les juleevangeliet. Det finner du i lettlest versjon her i Kime på sidene foran (14-15), og i Lukasevangeliet kapittel 2, 1-20 i Bibelen.

23.

Ta tre dype åndedrag.

24.

I dag er det født oss en frelser! Velkommen til gudstjeneste! Sjekk kirken.no/indreostfold for tidspunkter.

Tekst og illustrasjon: Åshild Moen Arnesen

Kimes julequiz

Hva med å teste naboen, mamma, lillebror eller deg selv? Her er Kimes julequiz!

Indre Østfold

1. Hvilke gamle kommuner inngår i Indre Østfold kommune?
2. Hvor i Indre Østfold kommer varaordfører Kathrine Hestø Hansen fra?
3. Landemerket Vangshuset sto en kort periode foran en av Norges mest kjente bygninger. Hvilken bygning?
4. Hvem åpnet Smålenene bru og tunnelen Askimporten på E18?
5. I 1814 sto det et slag ved Langnes skanse. Hvor ligger denne?

Kultur/underholdning

1. En norsk serie er aktuell med sesong 2 på strømmetjenesten Netflix denne julen. Hva heter den?
2. Hvilken kjent skotsk skuespiller døde i oktober i år?
3. Hvilken artist annonserte at han ville stille som presidentkandidat i høstens valg i USA?
4. Presten Thor Haavik har i høst vært å se i et reality-program på TV. Hvilket?
5. Hvilken norsk kongelighet er hovedpersonen i serien «Atlantic Crossing?»

Jul i kirken

1. Hvilken liturgisk farge er i bruk i kirkene våre i juletiden?
2. Når ringes julen inn?
3. Hva gjør moren i julesalmen i «Jeg er så glad hver julekveld»?
4. Hvilke to dyr finner vi oftest gjengitt på bilder sammen med Maria, Josef og Jesusbarnet?
5. Hvordan fikk Maria beskjed om at hun skulle føde Jesus?

Sport

1. Hvem fikk kongepokalen for herrer under årets friidretts-NM?
2. Hvor skal sommer-OL etter planen arrangeres neste år?
3. Hva blir forbudt i langrenn og skiskyting fra sesongen 2021/2022?
4. Hva er capoeira?
5. Hva slags idrett driver den OL-aktuelle Mysen-gutten Henrik Larsen med?

Lett blanding

1. Hva heter statsministeren i Sverige?
2. USA kjøpte i sin tid Alaska av et annet land. Hvilket?
3. Hvor mange retter finner vi i Babettes gjestebud?
4. I hvilken kategori frukt hører sorten cellini hjemme?
5. Hva er en rettholt?

Litteratur

1. Hva heter den nyeste romanen til forfatteren Zeshan Shakar?
2. Hvor mange språk er Jo Nesbøs bøker oversatt til? 25, 40 eller 55?
3. Hvem bor for tiden i den statlige kunstnerboligen Grotten ved Slottparken i Oslo?
4. Hva er en Kindle?
5. Hvem står bak ordene «Våren er vakker for den som lenge har hatt vinter?»

GANGNES BIL OG DELER AS

Service • EU-kontroll • Reparasjon av person- og varebiler

Spesialist på Mercedes

Tlf. 69 82 61 60

Mørkfossvn. 157, 1860 Trøgstad

ole@gangnes1860.no

Mekonomen

Vi gjør BilLivet enklere

**Følger du
menighetene
i Indre Østfold?**

Du finner alle menighetene i Indre Østfold på Facebook. Søk på:

Den norske kirke i Eidsberg

Askim menighet

Spydeberg menighet

Trøgstad og Båstad menighet

Hobøl og Tomter menigheter

Strør rundt oss med kristne symboler

Noe av det fineste jeg vet i november- og desembermørket, er å gå gatelangs og kikke inn i husene til folk. Bak panoramaglass og husmørvinduer blunker det i elektrisk julebelysning. Det er Betlehemsstjerner og sjuarmede lysestaker. Takskjegg og vintergrønt er dynget ned og surret inn i kilometervis med lyslenker.

Vi må nok takke svenskene for både adventsstjerne og stake. For noen år siden var jeg så heldig at jeg fikk treffe en av den elektriske stjernens fedre. På oppdrag for avisen Vårt Land jaktet jeg på julestjernens historie og havnet hos den svenske klesgiganten H&M.

Julen 1940 stod to karer og kikket på en papirstjerne i en fargehandel på Sveavägen i Stockholm. Stjernen kom fra den evangeliske brødrforsamlingen i Herrnut i Tyskland og hadde en liten glødelampe inni seg. Prisen var stiv, hele 15 kroner per stykk. Erling Persson og Björn Wennberg så hverken kristen symbolikk eller Jesusbarnet i stallen som stjerna viste veien til - de så bare en kjempestor forretningsmulighet. Høsten 1941 hadde de 200.000 sammenleggbare papirstjerner klare for salg. Lyset ble tent for Tindra Kristall og prisen var 2,50 kroner. Salget gikk rett til himmels - så godt gikk stjernosalget at Erling Persson skapte grunnkapitalen til det som senere skulle bli H&M.

Björn Wennberg fortalte meg at da nordmenn flyktet over grensen vintrene 1941 og utover, var det mange som trodde de var kommet til himmelen når de så adventsstjernene i mørket.

Den første elektriske julelysestaken i verden ble tent av Oscar Andersson i 1934. Lysestaken har beholdt de 7 lysene og finnes i de aller fleste norske og nordiske hjem. Tallet 7 regnes som guddommelig og består av tallet 3 som er treenigheten og 4 som er mennesket og alt det skapte. Den sjuarmede lysestaken kommer fra urgammel jødisk og kristen tradisjon og finnes også i mange kirker i Indre Østfold.

Julestjernen kom til Norge etter krigen fordi noen ville gjøre raske penger. Slik er det nok fremdeles med mye av det som lyser opp november og desembermørket. Men symbolene er like sterke og lever videre. Nå du henger opp adventstjerner og setter syvarmet stake i vinduet, holder du liv i langvarige religiøse tradisjoner. Du markerer adventstiden, noe vi har drevet med siden 500-tallet, og Jesu fødsel. Det ligger så dypt i oss, at mange av oss gjør det uten at vi tenker noe spesielt over det og viser hvor dypt den kristne troen stikker i folket og tradisjonene våre.

Øyvind Woie,
generalsekretær i KABB (Kristent arbeid blant blinde og svaksynte)

«Så godt gikk stjernosalget at Persson skapte grunnkapitalen til det som skulle bli H&M.»

SVAR:

Indre Østfold

1. Hobøl, Spydeberg, Askim, Trøgstad og Eidsberg
2. Askim
3. Stortinget
4. Daværende statsminister Jens Stoltenberg
5. I Askim

Jul i kirken

1. Hvit
2. Klokken 17. julaften
3. Tønner alle lys
4. Okse og esel
5. Hun fikk beskjed av engelen Gabriel

lett blanding

1. Stefan Lötven
2. Russland
3. Seks retter
4. Epler
5. Et måle- og presisjonsverktøy

Kultur/underholdning

1. Hjem til jul
2. Sean Connery
3. Kanye West
4. Farmen
5. Kronprinsesse Märtha

Sport

1. Jakob Ingebrigtsen
2. Tokyo, Japan
3. Smøring som inneholder fluor
4. En brasiliansk kampsport
5. Skyting

Litteratur

1. Gul bok
2. 40 språk
3. Jon Fosse
4. Et elektronisk lesebrett fra Amazon
5. Bjørnstjerne Bjørnson

Livets gang

2. september - 31. oktober 2020

DØPT

ASKIM KIRKE

Sirius Azur Løkken
Magnussen, Grefsen kirke
Avia Sinine Løkken
Magnussen, Grefsen kirke
Torbjørn Søreng
Theo Andre Bjørnstad-
Eriksen
Lea Sandberg Hermansen
Eivind Gran Jakobsen
Mikkel Trollund Skofterød
Oliver Riiser Gydesen
Benjamin August Hansen
Gabriel Martin Koch Munkli
Mathias Edvardsen
Neegaard
Noah Kåsi Tangen
Theodor Gundrosen
Andresen
Martha Buurskov Halvorsen
William Johansen

TRØGSTAD KIRKE

Emil Elias Kure Aandstad
Anton Knøes Dahl

BÅSTAD KIRKE

Tony Uthuslien
Solveig Wethelund Spilling
Julie Arneberg Strøm,
Holmenkollen kapell

EIDSBERG KIRKE

Klara Bjerke Barlund
Chrisander Olai Holt
Berntsen

MYSEN KIRKE

Filip Thorstensen Almark
Theodor August Haugland
Andersen
Hennie Brødremoen Lintho
Eva Elisabeth Kristiansen

TRØMBORG KIRKE

Oda Naug Willadsen

SPYDEBERG KIRKE

Lillian Evonne Moss
Benjamin Løkken Szøke
Sofie Nerbråten Tronstad
Alfred Krogevoll Pettersen,
Slagen kirke
Lucas Skavås
Benjamin Sandås Waldrab

HOVIN KIRKE

Felix Eriksen Braathen
Live Mørk Solberg

HELI KIRKE

Jacob Jacobsson Skjolden
Ulrik Rolander

HOBØL KIRKE

Kristine Ravneberg Riiser
Naomi Seim-Rio,
Vinje kyrkje

TOMTER KIRKE

Emil Hov Stokkenes
Lucas Revell Rønnes, Ås
kirke

VIET

20.09.2020, Mysen

(privathjem)
Tove-Wenche Melby og Tom
Kristian Altenborn

26.09.2020, Askim kirke

Marie Therese Da Silva
Øvregard og Mathias
Slettholm

10.10.2020, Mysen kirke

Kethlin Brueland og Kristoffer
August Buraas Kristiansen
Sue Marita Kristiansen og
Arild Johannessen

10.10.2020, Hovin kirke

Lene Østensvik Mosling og
Geir Andre Østensvik

17.10.2020, Heli kirke

Maria Eggereide Roaldsnes
og Knut Anders Fremmegård

DØDE

ASKIM

Kari Wammer, født 10.07.1948,
død 04.09.2020
Ragnhild Juliane Vik, født
24.08.1932, død 09.09.2020.
Björg Olsen, født 06.01.1940,
død 10.09.2020.

Arne Borger, født 02.08.1931,
død 14.09.2020.

Inger Johanne Øvergaard,
født 03.02.1951, død
17.09.2020

Bjarne Thorud, født
19.06.1935, død 21.09.2020.
Runar Handelsby, født
02.10.1951, død 21.09.2020
Ingrid Johanne Frostrud, født

23.02.1926, død 26.09.2020
Kåre August Riiser, født
19.04.1930, død 28.09.2020
Jan Fredrik Bjørkli, født
30.03.1945, død 29.09.2020

Aud Irene Kristoffersen, født
12.12.1942, død 07.10.2020.
Rolf Wilhelmsen, født
28.01.1948, død 15.10.2020
Else Britt Huuse, født
07.11.1935, død 17.10.2020.

Svein Ivar Thon, født
30.09.1960, død 22.10.2020.
Wenche Annette Børud, født
02.09.1947, død 28.10.2020
Bjørnar Bergene Hansen,
født 11.12.1969, død 27.10.2020

SPYDEBERG

Tommy Ellingsen, født
23.11.1961, død 09.10.2020.
Knut Øyvind Sølvberg, født
12.04.1933, død 22.10.2020.
Reidar Helle, født 26.09.1926,
død 30.10.2020
Aslaug Pauline Bjerke, født
24.06.1926, død 31.10.2020.

HOVIN

Leif Kvernå, født 05.03.1944.
død 08.10.2020.

Årets julegave? Bestill abonnement på Kime!

Kjenner du noen som bor utenfor Indre Østfold som du tror vil ha glede av å få magasinet Kime i posten? Kanskje har du en venn som bodde i kommunen vår før, og som ville sette pris på å få vite at det går å abonnere? For kr. 300,- så vil man kunne få bladet tilsendt i posten 4 ganger i året. Ønsker du å gi magasinet Kime i julegave til et familiemedlem eller en venn som ikke bor i kommunen?

Gi oss beskjed så sender vi deg et gavebrev i posten. Det koster kr. 300,- for ett år og vil bli fakturert.

**Bestillinger kan sendes til:
postmottak@iokf.no eller på telefon 69 68 14 40.**

HELI

Rune Filip Olsen, født
23.12.1973, død 20.09.2020.

TOMTER

Svein Harry Gustavsson
født 18.11.1947, død 06.09.2020.
Kari Thoresen, født 01.02.1941,
død 26.09.2020.

HOBØL

Unni Rikke Kleftås, født
04.09.1943, død 22.09.2020.
Ingebjørg Berntsen, født
27.12.1929, død 04.10.2020.
Solveig Nilsen, født
15.09.1929, død 11.10.2020.
Oddmund Berg, født
02.06.1944, død 31.10.2020.

TRØGSTAD

Emilie Aaser, født 08.03.1927,
død 03.09.2020.
Knut Bråthen, født 02.01.1949,
død 06.09.2020.
Johan Normann Berger, født
02.04.1943, død 04.09.2020.
Ingrid Berger Andersen, født
23.03.1947, død 07.09.2020.
Anna Karoline Sand, født
30.08.1924, død 20.09.2020.
Thor Kristian Haglund, født
27.04.1938, død 09.10.2020.
Bjørn Roar Ekeberg, født
01.03.1947, død 28.10.2020.
Ruth Ingeborg Aamodt, født
13.06.1924, død 29.10.2020.

BÅSTAD

Mona Eidsaune, født
16.05.1955, død 17.09.2020
Nora Rylander, født 04.12.1924,
død 08.10.2020.

EIDSBERG

Knut Magne Mysen, født
07.12.1940, død 11.09.2020.
Karl Lillebæk, født 28.07.1924,
død 24.09.2020.

MYSEN

Geir Morten Olsen, født
15.11.1959, død 11.09.2020.
Åsmund Bakken, født
30.01.1949, død 24.09.2020.
Knut Bjarne Pettersen, født
18.02.1945, død 26.09.2020.
Berit Louise Christophersen,
født 20.02.1923, død
10.10.2020.
Steinar Vikeby, født
12.06.1924, død 14.10.2020.
Mary Elisabet Talberg, født
07.04.1922, død 24.10.2020.
Gunnar Diskerud, født
22.09.1933, død 26.10.2020.
Solveig Amanda Bergholtz,
født 23.10.1919., død
24.10.2020.
Anne Randi Hestenes, født
19.06.1917, død 26.10.2020.
Karl-Arne Wiig, født
12.08.1946, død 28.10.2020.
Hege Kjersti Hovland, født
09.01.1976, død 28.10.2020.

HÆRLAND

Svein-Erik Lundsrud, født
22.05.1946, død 25.09.2020.
Gerd Berger, født 14.01.1933,
død 15.10.2020.
Aslaug Svendsen, født
09.03.1932, død 27.10.2020.

TRØMBORG

Signe Skjør, født 02.01.1924,
død 04.09.2020.

Bønnekrukka

for Hobøl, Eidsberg, Askim,
Trøgstad og Spydeberg.

Kjære Herre!

Vi takker og ber:

For advent- og juletiden, at den blir god
For barn og ungdom i Indre Østfold
For skolene og barnehagene i Indre Østfold
For konfirmantene og deres familier
For alle sykehjem i Indre Østfold

For dåpsbarn
For babysang-grupper
For knøttekor og småbarnssang-grupper
For barnegospel, jentekor eller andre
sanggrupper
For KRIK eller andre ungdomsgrupper
For alle gudstjenester og kristelige møter
For ansatte og frivillige medarbeidere i kirkene
For menighetsråd og kirkelig fellesråd

For alle som er syke og sørgende
For alle som er engstelige for Covid-19
For alle som kjenner på usikkerhet for fremtiden
For alle som kjenner livet som en byrde
For alle som gruer seg til julehøytiden

Velsign oss Gud Fader,
Velsign oss Guds Sønn,
Velsign oss, Guds Hellige Ånd. Amen.

*Ønsker du samtale med diakon eller prest
i Indre Østfold? Ta kontakt med kirkekontoret på
postmottak@iokf.no eller telefon 69681440.*

Nytt om navn

Åsa Enocson (bildet) slutter i sin stilling som kirketjener/kirkegårdsarbeider i Hobøl og Tomter menigheter ved nyttår. Hennes erstatter er under tilsetning når dette skrives.

Anja Rio (33) har takket ja til stilling som medarbeider i trosopplæringen i Askim menighet. Hun vil også være vikar i Hobøl og Tomter menigheter i trosopplæringen. Anja kommer fra en stilling som menighetspedagog i Våler og Svinndal menigheter. Hun starter i jobben på nyåret.

Notis

ASKIM

Bli med på søndagsskole i Askim

Hei alle barnefamilier, kom på søndagsskole i Askim kirke! Først samles vi alle på gudstjenesten kl. 11.00, og etter hvert går barna ned til kapellet sammen med lederne. Vi synger, hører historie fra bibelen og sjekker ut hva som gjemmer seg i skattekisten (bildet). Alle barn er velkommen, gjerne med en voksen. Vi er i startfasen med å få i gang søndagsskolen igjen. Følg med i avisen, på Facebook og nettsiden til Askim menighet for å se datoer fremover. Målet er at vi skal ha søndagsskole hver søndag! Er du en som liker å formidle bibelhistorie til barna, bli gjerne med som leder - vi trenger *deg* på laget. Ta kontakt med Anne Line Tjernæs, 92206270. ■

Gled en som

For de fleste er julen forbundet med glede og gode opplevelser. Andre strever i julehøytiden. Det vil flere gjøre noe med, og du kan bidra.

Tekst: Solveig Tjernæs Vormeland, diakon i Eidsberg og Solfrid Habte-Sønsteby, diakon i Askim

Dette året vil bli annerledes, det er ikke så lett å samle så mange, så da vil antakelig enda flere kjenne på ensomhet i jula.

For å demme opp for noe av dette, er det flere organisasjoner som jobber for å hjelpe de som strever disse dagene.

I Indre Østfold er det mange som engasjerer seg.

Lager matkasser i Mysen

I Mysen er det Kirkens Bymisjon som står i bresjen for dette viktige arbeidet i samarbeid med ulike lag og foreninger, ansatte i kommunen og representanter fra lokalkirkene.

– Vi ønsker å hjelpe familiene med både matkasser og gaver til barna. Det er et stort apparat som settes i sving, men vi vet at familiene setter pris på gaver og mat, sier Cathrine Myhre ved Kirkens Bymisjon.

På denne måten kan familien feire jul på samme måte som alle andre. Hvis familien er muslimer, så kan de få matkasse med kalkun, i stedet for ribbe.

Det siste året har vært spesielt for oss alle, men for de som har mistet jobben, eller strever med sykdom og ikke får vært i jobb, har det vært ekstra tøft. Det kan

hende det er flere som trenger hjelp dette året.

– Vi ønsker derfor å oppfordre de som har anledning til å gi en sum penger, det er lettere for oss å håndtere og bruke på en slik måte at det kommer til nytte enn om du tropper opp med en gave. Nå som det er koronasmitte, så er det lettest for oss å selv handle inn gaver som vi gir videre. Da vet vi at disse gavene er håndtert i tråd med rutiner for smittevern, sier Myhre, som opplyser om at man kan overføre penger til konto: 1020 32 14885 eller pippse 629706.

– Vi er takknemlig for alle pengegaver!

gruer seg til jul

ØNSKER: Det kan være mange slags ønsker knyttet til jula, og ikke alle ønskene er materielle ting. Foto: Bo Mathisen/Den norske kirke

Juletre med mening i Askim

«Gode naboer», som er et samarbeid mellom ulike aktører i Askim, ønsker å bidra til at de som ikke har mulighet til å oppfylle sine barns julegaveønsker, skal kunne få mulighet ved «Juletre med mening». Det foregår slik at ønsker leveres på eget skjema til Gode naboer, så anonymiseres ønskene over på hjertekortene som henges på juletreet på torget. Den som vil og har lyst til å gi en gave henter seg et hjertekort, kjøper gaven og leverer den samme med hjertekortet til Gode naboer. Gode naboer i Askim ved

Frivilligsentralen formidler gaven til rett person. Hjertekortene kommer ut på «Juletre med mening» fra og med 21. november og fram mot julaften.

Det arrangeres lignende lokale aksjoner ved de andre frivilligsentralene i Indre Østfold i samarbeid med lokalmiljøene: I Trøgstad kan du bidra på samme måte på et «Juletre med mening». I Spydeberg kan du være med å oppfylle andres ønsker igjennom Ønsketreet.

Bli med på julaftenselskap

I år er det 20. året Askim frivillig sentral og Askim menighet

Slik så «Juletre med mening» ut et tidligere år. I år kan man også være med på dette. Les hvordan i saken.

planlegger gratis julaftenselskap for de som ønsker å tilbringe julaften sammen med andre. Ivrig frivillige har stilt opp og vi håper at flere også ønsker å bidra på denne måten i år. Julaftenselskapet i Askim er også et spleiselag med næringslivet; blant annet Askim Frukt- og bærpresseri, Interflora Line Blomster og Event Partner Norge m.fl. bidrar.

Arrangementet vil forholde seg til gjeldende smittevernregler, og håper å ønske opp til maks 50 personer velkommen til Grøtvedt menighetscenter fra kl. 17.00 til kl. 20.00 som gjester og frivillige medarbeidere.

Påmelding innen 18. desember til Askim frivillig sentral (48867452) eller Askim menighet (48106380). Hobøl/Spydeberg Frivillig sentral tar imot påmeldinger til julaftenselskap innen 15. desember til telefonnummer 48861801/90885013. Frivilligsentralen/Kirkens bymisjon i Eidsberg/Mysen planlegger også å tilby to bordsetninger til julaftenselskap i sin cafe. Påmelding til Cathrine.Myhre@bymisjon.no. ■

90.000 barn vokser opp i familier der det drikkes for mye alkohol. – En aktuell tematikk også i Indre Østfold, sier Cathrine Myhre ved Kirkens Bymisjon i Mysen.

Tekst: Sigbjørn P. Kiserud, Av-og-til

- Si ifra hvis du er bekymret

Akkurat nå kan det være mange barn i nabolag i Indre Østfold med en ekstra klump i magen. – De er bekymret for at mamma eller pappa skal drikke for mye alkohol i jula, sier Randi Hagen Eriksrud i alkovettorganisasjonen Av-og-til.

Tøff jul

Tall fra Folkehelseinstituttet viser at nesten 1 av 10 barn har en mamma eller pappa som sliter med alkohol. Det tilsvarer nesten ett eller to barn i hver skoleklasse.

– Vi tenker ofte at det ikke angår oss, eller noen vi kjenner. Men faktum er at det sannsynligvis er barn i din omgangskrets, i ditt nabolag eller i skoleklassen til barna

dine som går en ekstra tøff jul i møte, påpeker Eriksrud.

Si ifra hvis du er bekymret

Det inntrykket kan Cathrine Myhre ved Kirkens Bymisjon i Mysen bekrefte.

– Vi vet om familier hvor foreldre sliter med alkohol. Og vi vet at Indre Østfold på mange måter er et belastet område når det kommer til rus og psykiatri.

Hun oppfordrer folk til å tenke seg godt om når de står i polkø i desember, måneden det kjøpes mest alkohol i Norge.

– Vi voksne har nok lett for å tenke at det ikke er så lett å legge merke til om man har drukket. Men barn legger merke til de minste endringer hos oss

voksne. Derfor skal vi være forsiktige med alkohol i jula, som tross alt er barnas store høytid.

Hun peker på at jula er en periode hvor man er tett på hverandre og barna er lenge oppe.

– Det gjør sitt til at vi bør være ekstra forsiktige. Jeg ser for meg at i løpet av denne perioden med mye nedstenging av samfunnet, er det mange barn som allerede har det tøft og sliter mye.

– *Hva tenker du man kan gjøre hvis man kjenner noen som man er bekymret for at drikker for mye alkohol rundt barna?*

– Er man tøff nok, kan man si det direkte til den det gjelder. Hvis ikke finnes det kjempegode tjenester her i Indre Østfold. Ta kontakt med for

«Vi vet at Indre Østfold på mange måter er belastet når det kommer til rus og psykiatri.»

Cathrine Myhre,
Kirkens Bymisjon i Mysen

Cathrine Myhre, Kirkens Bymisjon i Mysen

Randi Hagen Eriksrud i
alkovettorganisasjonen
Av-og-til

Kristin Gunleiksrud Raaum,
leder av Kirkerådet
i Den norske kirke

mret for et barn i jula

Er du bekymret for et barn?

- Om mulig, fortell barnet at du ser hva som skjer.
- Snakk rolig med foreldrene, noen ganger er det best å vente til de er edru. Si hva du ser, og sett ord på hva du tenker.
- Ser andre det samme som deg? Hva kan dere gjøre sammen?
- Er det alvorlig, bør du ta kontakt med det lokale barnevernet, skolen eller andre ansvarspersoner.
- Trenger du noen å luften tankene med, kan du ringe Alarmtelefonen. Den når du på 116 111.

eksempel det kommunale barnevernet, hvor man kan spørre om råd hvis man er bekymret. Det finnes også lavterskeltilbud innenfor rus og psykiatri. Mistenker man at barn er skadelidende, må man bry seg. Det handler om å melde fra, og det må vi gjøre, sier hun.

Alle må ta ansvar

Også i Den norske kirke er man opptatt av sårbare barn før jul. Det forteller kirkerådsleder Kristin Gunleiksrud Raaum.

– Det er fryktelig mange barn som nå gruer seg til jul. Det er et ansvar vi voksne må ta i fellesskap. Vi må sette barna først og begrense alkoholbruken når barna er til stede.

Hun sier kirken bidrar til å lage arenaer med trygge voksne til stede. Arenaer som også kan være et fristed for barn som har det tøft hjemme.

– Gjennom trosopplæringen har vi jobbet mye med en teologi som løfter opp barn og unge. Den lokale kirken kan invitere til arrangementer, og selvfølgelig gudstjeneste på høytidsdagene.

Hun har en tydelig oppfordring før jul:

– Vi voksne må selv ta ansvar for å begrense alkoholbruken når barna er tilstede. Og vi må være ekstra oppmerksomme på om det er barn i vår krets som gruer seg til jul på grunn av voksnes alkoholbruk. Hvis du er bekymret for om et barn får god nok omsorg, bør du melde fra til barnevernet. ■

Hvorfor bidrar du frivillig i kirka?

Navn: Jan Mathisen

Alder: 70

Bosted: Knapstad

Jeg er så heldig at jeg kan se tilbake på et langt liv, der jeg alltid har fått mulighet til å være med i ulike typer praktisk arbeid i kirken. Det begynte vel egentlig ved at jeg var med i Speideren hvor jeg tidlig lærte å ta ansvar. I løpet av ungdomstida fikk jeg en klar bevissthet om at jeg hører til i kirken, og at kirken er et fellesskap der vi er avhengig av hverandre for at det skal fungere og utvikle seg. Jeg har fått være med i mye spennende arbeid i kirken. Ved siden av speideren var jeg med i ledelsen av en kristen ungdomsklubb. I mange år var jeg søndagsskolelærer. Jeg var også lenge med å lage menighetsblad.

Jeg har ellers engasjert meg med ulike oppgaver innen diakoni (omsorg) og misjon. Akkurat nå er jeg valgt medlem i menighetsråd og fellesråd. Egentlig liker jeg ikke begrepet frivillig i kirken. Alle som hører til i en menighet har en oppgave i fellesskapet. Mange tenker at vi som frivillige hjelper de ansatte. Men egentlig er det motsatt. Vi er alle medarbeidere, også er vi så heldige at vi har noen lønnede medarbeidere til å hjelpe oss. Men det er alle vi som er medlemmer i lokale kirke som er kirken, og som skal få lov til å bruke oss selv til tjeneste for hverandre og andre.

I kirken hører vi at som kristne er vi Jesu armer og bein på jorda. Gjennom små og store oppgaver får hver enkelt av oss bidra til at Kristi kjærlighet blir synlig der vi lever. Det er ikke hver for oss, men sammen, at vi som kirke kan være en levende organisme. Gjennom det kan vi alle hjelpe hverandre til å finne vår plass på denne kroppen. Jeg er veldig takknemlig for muligheten til å være med på å spre evangeliet gjennom praktisk arbeid. Det er viktig for meg at vi får være med å gjøre noe sammen. Ved at vi kan vise at vi ser hverandre, kan vi være med på å vise at Guds er til stede i verden.

Ekstra viktig har det vært for meg å være med på omsorgsoppgaver, der vi som kirkefellesskap også ser dem som opplever å ikke bli sett. En av de største utfordringene for kirken i dag er å vise at det ikke bare er kjernetroppene som kan bidra som frivillig i kirken. Det er oppgaver for alle som ønsker å være en del av kirkefellesskapet. Å tilhøre kirken handler ikke om å være god til å fortelle om sin tro. Troen er en gave som kan være både skjør og usynlig. Alle som vil ta imot det Gud gir, kan få lov til å være med på å gi noe tilbake. Ganske enkelt ved å gi litt av sin tid for å gjøre noe for andre. ■

«Mange tenker at vi som frivillige hjelper de ansatte. Men egentlig er det motsatt. Vi er alle medarbeidere i kirken»

Nytt fra ki

Den digitale satsningen fortsetter, alle ansatte i Den norske kirke i Indre Østfold skal samles på ett kontor, og planlagte minnelunder er noen av nyhetene fra kirkelig fellesråd i Indre Østfold.

Tekst: Bjørn Solberg, leder av Indre Østfold kirkelige fellesråd

Indre Østfold kirkelige fellesråd jobber på, akkurat som menighetsrådene, og som alle gode medarbeidere. Det er mye å glede seg over i Indre Østfold, for eksempel den gode mottakelsen som første nummer av «Kime» fikk. Mange har gitt uttrykk for at dette er et flott blad, og også på sentrale kurs i kirken er «Kime» trukket frem som eksempel på veldig god jobbing med menighetsblad.

Når dette leses, har fellesrådet hatt nye møter, der vi blant annet har behandlet budsjettet for 2021. Det er trangere tider i kommunen, men fellesrådet, og dermed driften av kirkene, har fått en ramme som vi mener det skal gå greit å leve med. Digital satsing videre, kontorløsning, minnelund og krematorium er blant de større sakene i fellesrådet for tiden.

Digital satsing

Kirken i Indre Østfold var i fremste rekke i vår og i sommer, og det ble produsert mange gudstjenester, andakter og konserter, som vi skrev om i første nummer av Kime. Målingene viser at veldig mange har fulgt med på sendingene, faktisk like mange som på de sendingene Den norske kirke sentralt har laget. Nå har fellesrådet vedtatt at det skal produseres digitale gudstjenester iallfall ut 2021; restriksjonene rundt covid-19 ser ikke ut til å forsvinne med det første, og også i mer normale tider er det mange som ikke kan oppsøke en kirke på søndag. Da er de digitale gudstjenestene et godt tilbud.

Fremtidig kontorløsning

I dag er det to kontorer for de ansatte, kirkekontoret er ved Askim kirke, mens prester, kateketer, pedagoger og diakoner har kontor plass på Bøndenes Hus i Askim. Dette er en midlertidig løsning, og fellesrådet er i gang med å planlegge en utvidelse av kontoret ved kirken, slik at alle ansatte som trenger det, får kontor plass der. Dette er selvsagt ikke gjort i en håndvending; bygget må planlegges, og finansieringen må sikres. Men det å samle de ansatte på ett sted, har høy prioritet hos fellesrådet.

Minnelund

På mange av kirkegårdene er det en anonym minnelund som særlig benyttes av familier der de etterlatte ikke lenger bor i nærområdet, eller

rkelig fellestråd

FORTSATT DIGITALT: I høst var prost Kåre Rune Hauge prest under en innspilling av en digital gudstjeneste. Ansatte i Den norske kirke i Indre Østfold fortsetter å lage digitale gudstjenester. Disse kan du se på Facebook-sidene til menighetene i Indre Østfold. Foto: Trude Skjeltorp

der avdøde kanskje ikke hadde nære slektninger. Nå har det flere steder i Norge blitt opprettet navned minnelunder, altså en minnelund der også navnene på de som er gravlagt er å finne, og slike minnelunder kommer også i Indre Østfold.

Navnet minnelund er snart ferdig prosjektert for Trøgstad kirkegård. Det gjenstår noe justering av planen før endelig godkjenning i bispedømmerrådet. Forutsatt godkjenning håper vi å kunne ta i bruk denne minnelunden i løpet av 2021.

I fellesrådets 5-årsplan for investering er det planlagt for å etablere navnet minnelund ved de fem største gravplassene i kommunen. Det er Trøgstad kirkegård, Mysen nye kirkegård, Askim kirkegård, Spydeberg kirkegård og Hobøl kirkegård.

Krematorium

Flere politikere i Indre Østfold mener det bør etableres et krematorium

i kommunen, til erstatning for det nedlagte krematoriet i Askim. Det er det ikke økonomisk grunnlag for; for tiden er det ca 100 kremasjoner i kommunen; det tallet stiger, men sakte. Den kirkelige fellesnemnda foreslo for to år siden at den nye kommunen skulle gå inn på eiersiden sammen med kommunene i Nedre Glomma, og således «kjøpe seg inn» i et nytt krematorium som er planlagt i Kalnesområdet. Dette sa kommunestyret nei til, uten å vedta noe mer konkret.

Men både i debatten i kommunestyret og senere ble det vist til at et samarbeid med Follo-regionen kunne være fornuftig. Det er ikke noe krematorium i Follo i dag, der sendes kistene til Oslo. Fellesrådet har ikke drøftet dette, men deler nok oppfatningen at et samarbeid med Follo kan være like fornuftig som fortsatt å satse på et krematorium i Sarpsborg. Men det er det opp til kommunestyret å avgjøre. ■

I FJOR BLE DET IMPORTERT
JULEPYNT FOR

307 568 007

KRONER TIL NORGE. (SSB)

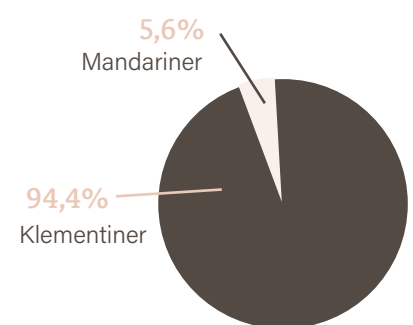

117 tonn

hasselnøtter ble importert til Norge i 2019. Det er det laveste antallet på over 10 år. (SSB)

30 059

tonn klementiner ble importert til Norge i 2019. Det er 11,3% flere enn året før. (SSB)

Det ble helt klart importert flere klementiner enn mandariner til Norge i 2019. (SSB)

I DESEMBER 2019 SPISTE
HVER OG EN AV OSS FOR

4400 kroner

(SSB)

DEILIG ER JORDEN: "I julegudstjenestene sang vi med stor innlevelse «Deilig er jorden». Vi sang salmens siste vers med stor intensitet: «Englene sang den/først for markens hyrder: skjønt fra sjel til sjel det lød». Vi omgjorde engelens ord til en bønn: «Fred over jorden», skriver Atle Sommerfeldt. Foto: Bo Mathisen/Den norske kirke

Fred på jord!

Barnet i krybben viser oss at Gud ikke har overlatt mennesker til seg selv. Gud er hos oss hele tiden, skriver biskop Atle Sommerfeldt.

Tekst: Atle Sommerfeldt, biskop i Borg bispedømme

Jeg vokste opp under den kalde krigens kaldeste periode. Vi lærte å bruke tilfluktsrom. Fra klassevinduene så vi Nike-rakettene på Rustan i Asker, de var en del av Nikebataljonen som også hadde batterier i Nes, Trøgstad og Våler, alle i Borg bispedømme. I avisene leste vi om prøvesprengninger i nord og Stillehavet i sør, og om muligheten for atomkrig. Sammen med våre foreldres fortellinger om nazistenes okkupasjon av Norge 1940-45 var krigens mulighet i Norge en del av vår livsfølelse.

I julegudstjenestene sang vi med stor innlevelse «Deilig er jorden». Vi sang salmens siste vers med stor intensitet: «Englene sang den/først for markens hyrder: skjønt fra sjel til sjel det lød». Vi omgjorde engelens ord til en bønn: «Fred over jorden». Da kunne vi følge oppfordringen i den neste linjen «menneske, fryd deg» og få feste i et

håp: «Oss er en evig frelser født».

Det var en rystet Bernhard Severin Ingemann som skrev denne salmen i trass og håp da han fikk krigens brutalitet tett innpå i slagene mellom Danmark og Preussen fra 1848 til 1850. Med utgangspunkt og sluttspunkt i Jesu fødsel julenatt ville han tegne en alternativ virkelighet om mennesket på fredens pilegrimsvandring.

«Oss er en evig frelser født» må bety at begivenhetene i Betlehem for snart 2000 år siden også former vår virkelighet 2020 slik den gjorde for Ingemann i Danmark i 1850. Barnet i krybben viser oss at Gud, himmelen og jordens skaper, ikke har overlatt mennesker til seg selv. I hele det veldige kosmos der Gud finnes overalt og i alt, er Gud også tilstede i dette lille barnet i krybben og bekrefter for alle mennesker og hele skaperverket at Gud er hos oss hele tiden.

I den hebraiske bibelens salmebok synges Guds fredsvisjon for menneskene: «Miskunn og sannhet skal møte hverandre, rettferd og fred kysse hverandre» (Salme 85, vers 11). Julenatt bekrefter Gud at vi ikke er alene om å arbeide for denne visjonen i vår tid og på vårt sted. Julenattens fredssang er fortsatt en bønn og gir retning for livene våre. Den gir oss frimodighet til å se tegnene på fred i våre liv og vår verden, og trass til å kjempe mot ødeleggelse og ufred.

Måtte vi være med og legge til rette for at rettferd og fred kysser hverandre og at miskunn og sannhet får mulighet til å leve blant oss. Da kan bønnen bli et håpstepp for alle dem som lever i krigens og undertrykkelsens virkelighet og skygge. Da kan «Deilig er jorden» bli vår salme på rettferden og fredens pilegrimsvandring.

Velsignet julehøytid ønskes dere alle. ■

I Jobb

Skrottdrosje og opprydding

- Bortkjøring av skrot og avfall
- Tømming av dødsbo og salgsobjekter
- Opprydding på loft eller i kjeller, garasje, lager etc.

Hagearbeid

- Beskjæring av hekker, busker og trær
- Opprydding, fjerning av ugress og løv

Gressklipp

- Gressklipp-abonnement (gjelder hele sesongen)

Kontakt oss:

Mobil: 940 10 303
bjornar.opsund@bymisjon.no

Åpningstider:

Tirsdag, onsdag, torsdag fra 10.00-14.30
(servering avsluttes 14.00)

Kontakt oss:

Tina Hansen Trønnes

Kokk/Arbeidsveileder

Mobil: 413 60 412

Tina.HansenTronnes@bymisjon.no

Adresse: Kløverveien 11

Kafe og møteplass Mysen

Frivillighetssentralen

Kontakt oss

Kirkens Bymisjon Mysen
Kløverveien 11,
1850 Mysen

Cathrine Myhre

Fungerende leder

Mobil: 451 39 134

Cathrine.Myhre@bymisjon.no

Tilgjengelig i vanlig kontortid 08.00-16.00

Skattkammeret, gratis utlån

Skattkammeret i Mysen tilbyr utlån av utstyr for sommer- og vinteraktiviteter. Alt fra snowboard, alpint, langrenn, slalåm, skøyter, til telt, fiskestenger, etc. Tilbudet er gratis til alle. Skattkammeret fremmer et miljøvennlig perspektiv ved å oppfordre til gjenbruk.

Skoler og barnehager:

For at flest mulig skal få bruke utstyret, ønsker vi at skoler tar kontakt per mail en uke før ønsket lånedato, samt at de leverer utstyret straks de er ferdige med bruken. Det vi trenger for å imøtekomme behovet til skoler og barnehager er denne informasjonen:

Når (dato og tidspunkt). Hva slags utstyr ønsker dere å låne. Hvilke størrelser og når dere tenker å levere. Dere må også oppgi en kontaktperson som er ansvarlig for henting og levering av utstyret.

Kontakt oss:

Mobil: 940 12 074

amir.mrakovic@bymisjon.no

Adresse: Kløverveien 11

SPYDEBERG

Julegudstjeneste på Spydeberg stadion

I år kan du oppleve en julegudstjeneste du aldri kommer til å glemme! Velkommen til Spydeberg stadion kl. 14.00 julaften. Vi deler inn Spydeberg stadion og annet egnet område rundt i kohortområder/ruter på 5x5 meter, for å sikre smittevern. Det blir julemusikk og sang av lokale krefter. Juleevangeliet blir formidlet, og det blir mulighet til å synge *Deilig er jorden* med mange sambygdingar. Det ikke er noen form for værforbehold denne dagen, og gudstjenesten skal gjennomføres uansett vær.

– Kle på deg ekstra varme klær, oppfordrer sokneprest Bård Haugstvedt. ■

Foto: Simen Hansen/Småbyen Spydeberg

PLASS: – Vi skal gjennomføre det her på kunstgressbanen i Spydeberg og her vil det være plass til mange, sier sokneprest i Spydeberg, Bård Haugstvedt.

HØYTIDELIG: Prost i Østre Borgevysse, Kåre Rune Hauge og biskop i Oslo, Kari Veiteberg var med under kantorvigslingen av Ansgar Beste (til høyre) i Oslo domkirke i oktober. Foto: Trond Løberg

HOBØL OG TOMTER

Ble vigslet til kantor

Søndag 18. oktober ble Ansgar Beste vigslet til kantor av biskop Kari Veiteberg i Oslo domkirke og kalt til tjeneste i Hobøl og Tomter menigheter. Fire forbedere var tilstede under håndspåleggelsen: Prost Kåre Rune Hauge og kirkefagsleder Terje Stenholt fra Indre Østfold, sokneprest Trond Løberg fra Klemetsrud og Mortensrud menighet i Oslo og kona Teresa som fikk representere foreldrene til Ansgar (pensjonerte prester som dessverre ikke kunne reise karantenefritt til Norge fra Sverige). På en høytidelig seremoni fikk Ansgar bidra musikalsk ved å lede trosbekjennelsen som forsanger og ved å spille piano og orgel under nattverden. ■

TRØGSTAD

Fortsatt aktuell jubileumsbok

Trøgstad kirkes jubileumsbok er nå 20 år gammel, men like aktuell. Kirkeboka er fortsatt i salg og kan kjøpes blant andre steder i Trøgstad kirke. Den blir aldri for gammel om noen mangler en julepresang. Jubileumsboken var ferdig til vårt 750 års kirkejubiläum i 2000. De ansvarlige for boka gjorde en fenomenal jobb den gangen. En feil på side 27 har vel aldri vært påpekt? Der står det at maleren under oppussingen var Emanuel Jansen, men det var hans far som het Axel (bildet) som var maleren. Fortsatt er det mange malerjobber som synes etter Jansen både i kirken og i noen gamle stuer. En av hans spesialiteter var border langs taklistene i finstuene. Axel Jansen var født i Sverige og ble norsk statsborger i 1906. Han tok mesterbrev i Kristiania og ble malermester. Axel eide og bodde på Vold og senere på Åsgård østre før han bygde Granly, en villa på tomt fra Åsgård. Den har nå adresse i Parkveien. Han var gift med Karoline og de var foreldre til ei datter som forble i Kristiania foruten Emanuel og Petra som ble trøgstinger. Emanuel som ble kalt "Manne" var gift med Therese og de hadde tre barn. De bodde på Åsgård og senere på Granly. Petra Claudine Jansen ble gift med Olaf Sandvik og hun var organist i Trøgstad kirke i 25 år, fra 1929 til 1954. De bodde på Nordby og Petra omkom i leirrasen i 1967 og ble aldri funnet. De ble foreldre til tre barn. ■

Tekst: Inger Johanne Karlsrud

Til- og-fra- lapper!

Til:

Fra:

Klipp langs
strekene på
baksiden!

Til:

Fra:

Til:

Fra:

Til:

Fra:

Til:

Fra:

Til:

Fra:

Til:

Fra:

Til:

Fra:

Til:

Fra:

God jul!

God jul!

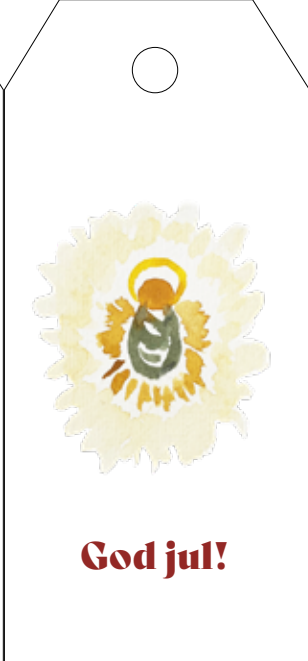
**Til-og-
fra-
lapper -
klipp
ut!**

God jul!

God jul!

God jul!

God jul!

God jul!

God jul!

God jul!

God jul!

God jul!